

ชุมชนเข้มแข็ง

เข้มแข็งจริงหรือ?

ระพี สาคริก

.....

ขณะนี้เราได้ยินผู้มีอำนาจในวงการเมืองพูดประชาสัมพันธ์เรื่อง **ชุมชนเข้มแข็ง** กันบ่อยๆ ฟังครั้งใดอดทำให้รู้สึกสะอึกใจ ต้องเก็บมาคิด ค้นหาความจริงไม่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เกิดคำถามขึ้นในใจว่า **เข้มแข็งจริงหรือ?**

ทำไมถึงสงสัย เพราะมีเหตุปัจจัยหลายอย่างที่นำมาประกอบกันเข้าแล้ว หากมองที่รากฐาน จะพบว่ามันขัดกับเหตุผลและข้อเท็จจริงในปัจจุบัน

ประการแรก ฉันรู้สึกว่าคนไทยมีความรู้ เพราะการจัดการศึกษาระบายไปอย่างทั่วถึง แต่**การจัดการศึกษาก็ไม่ได้ช่วยให้คนรู้เท่าทันสิ่งที่อยู่รอบตัว** ดังจะเห็นได้ว่า แทนที่จะเห็นคนผ่านการศึกษาไปแล้วมีความเป็นตัวของตัวเองที่เข้มแข็ง กลับยึดติดรูปแบบของวัตถุหนักมากยิ่งขึ้น

ประการที่สอง ถ้าจะกล่าวว่าการเมืองยุคปัจจุบันกับการหาเสียงเป็นเรื่องแยกออกจากกันได้ยาก ก็ไม่น่าจะผิด

หากมองชีวิตคนได้ลึกซึ้งถึงความจริง ย่อมตระหนักดีว่ามีทั้งร่างกายและจิตใจ โดยสัจธรรมแล้ว **รากฐานจิตใจคน** จำเป็นต้องดำเนินชีวิตที่สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างชัดเจน จึงจะเรียกว่า**มีความเป็นคนโดยสมบูรณ์ครบถ้วน** สิ่งนี้เองที่ทำให้ถือได้ว่า**มีความภูมิใจในตนเอง**

แต่ทุกวันนี้เราปล่อยให้อิทธิพลเงินและวัตถุจากต่างถิ่น ไหลบ่าเข้ามาท่วมแผ่นดินไทย และกลบทับรากฐานจิตใจคนไทยจนกระทั่งพึ่งตนเองได้ยากยิ่งขึ้น ประจักษ์พยานที่เห็นได้ชัดเจนก็คือ สิ่งที่เรากล่าวกันว่า **คนไทยส่วน**

ใหญ่เห็นเงินตาโต ตราบใดที่จิตใจคนไม่อาจต่อสู้กับอิทธิพลของสิ่งเหล่านี้ได้ ตราบนั้นจะให้เชื่อคำโฆษณาก็คงจะยาก

สิ่งที่เห็นได้ชัดเจนในชีวิตประจำวันก็คือ **ความอยากใหญ่โต** **อยาก** **ร่ำอยากรวย** **อยากมีอำนาจ** **อยากมีหน้ามีตา** **อยากมีตำแหน่งสูง ๆ** **อยากมีรถยนต์ราคาแพง ๆ ฯลฯ** ล้วนแล้วสะท้อนให้เห็นว่า แต่ละคนเอารากฐานจิตใจไปยึดติดอยู่กับสิ่งเหล่านี้ แทนที่จะใช้ชีวิตอย่างเรียบง่ายและยืนหยัดอยู่ได้ด้วยบุคลิกภาพอันสง่างาม บนพื้นฐานจิตใจที่มีความภูมิใจในตนเอง

ในด้านการจัดการศึกษาเรามักพูดกันว่า **คนยึดติดสถาบัน ยึดติดห้องเรียนและตำรา** **ยึดติดปริญญาระดับสูง ๆ** ดังจะพบได้ว่า ครูบาอาจารย์สร้างแรงกดดันอีกทั้งเอาวัตถุมาล่อ ให้ลูกศิษย์จำเป็นต้องเรียนอยู่ในชั้นและต้องสอบให้ได้เกรดคะแนนสูง ๆ ไม่เช่นนั้นก็จะไม่ได้รับการยกย่อง แทนที่จะยกย่องสรรเสริญคนที่เสียสละและสร้างคุณงามความดี

แม้จบการศึกษาก็ติดเสื้อครุยและปริญญา แต่ก่อนไม่เห็นสิ่งเหล่านี้ แต่ในปัจจุบันพอถูกหลานรับปริญญา ก็ไปแสดงความยินดีกันอย่างล้นหลาม

ส่วนคนที่จบไปแล้วจะมีพฤติกรรมอย่างไร ดูเหมือนจะไม่มีใครสนใจติดตามไปพิจารณา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง **เดินดินไม่เป็น** ถ้าจะบอกว่า **ทรยศต่อพื้นดินถิ่นเกิดเพราะความไม่รู้** ก็ไม่น่าจะผิด

เพราะคนยุคนี้ เมื่อพูดถึงความสำคัญของแผ่นดินก็มักไม่ค่อยเข้าใจว่า หมายความว่าอย่างไร คงทำอะไรไปโดยไม่รับผิดชอบต่อแผ่นดินและสังคมที่ตนอยู่ แล้วจะทำหน้าที่รักษาแผ่นดินซึ่งบรรพบุรุษได้สละชีวิตและเลือดเนื้อรักษาไว้เป็นมรดกตกทอดไว้ได้อย่างไร ซึ่งเราเห็นกันอยู่เกลื่อนกลาดเกลื่อนในขณะนี้

เรามักพูดกันถึง **ปัจเจกชนกับมวลชน**ว่าเป็นคนละเรื่อง แทนที่จะคิดแบบเชื่อมโยงถึงกัน อีกทั้งไม่ดูถูกของเล็กไม่ดูถูกคนๆเดียว แต่เห็นความสำคัญของจิตวิญญาณและความจริงได้ว่า **แม้คนคนเดียวถ้ามีจิตวิญญาณที่ให้**

ความรักแก่แผ่นดินและสังคม หากนำปฏิบัติอย่างจริงจังย่อมมีโอกาสเติบโตขึ้นมาเป็นมวลชนที่เข้มแข็งได้อย่างเป็นธรรมชาติ

แต่ทุกวันนี้ คนที่มีรากฐานจิตใจอ่อนแอทำให้ไม่อาจต้านทานอิทธิพลเงินและวัตถุได้ ยิ่งเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ผู้มีอำนาจมักนิยมใช้อำนาจแก้ปัญหาด้วยวิธีฟาดฟันคนอื่น ลงได้ขาดความรับผิดชอบต่อกันด้วยตัวเองแล้ว จะเรียกว่าเข้มแข็งได้อย่างไร

เพราะคนที่รากฐานจิตใจอ่อนแอผู้ใจตัวเองไม่ได้เท่านั้นที่จะเชื่อว่าการใช้อำนาจแก้ไขปัญหาคนจะได้ผล แต่คนที่มีรากฐานจิตใจเข้มแข็งจริง ย่อมมีเมตตาธรรมและเห็นใจคนที่ทำผิด อีกทั้งสามารถปรับเปลี่ยนจิตใจคนลักษณะนี้ให้เป็นคนดีได้ อย่างที่หลักธรรมได้สอนไว้ว่า จงเอาชนะกันด้วยความดี ซึ่งขณะนี้หาได้ยากยิ่งขึ้นทุกวัน

เราเอาสิ่งสมมติที่ไม่ได้เกิดจากใจคน แต่เกิดจากการร่วมผลประโยชน์มาใช้เป็นเครื่องมือ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์บนรากฐานผู้อื่น เช่น **สมาคม** บ้าง **ชมรม** บ้าง **รวมกลุ่มสหกรณ์** บ้าง แล้วแต่จะสมมติชื่ออะไรขึ้นมา ผลสุดท้ายถ้าไม่แตกสลายก็ต้องถูกใช้เป็นเครื่องมือหาผลประโยชน์ของคนกลุ่มเดียว เพราะทำไปๆ กลุ่มนั้นก็แตกอีกแล้วเกิดใหม่ มีการแย่งชิงกันเข้ามาถือครอง เพราะเห็นว่าการรวมกลุ่มอาจใช้เป็นเครื่องมือหากินของตัวเองและพรรคพวกได้

เมื่อไหร่ คนที่ขึ้นไปอยู่ด้านบนมีรากฐานจิตใจเข้มแข็ง สามารถต้านทานกระแสเงินและวัตถุ ซึ่งมีอิทธิพลครอบงำจิตใจคนในประเทศไว้ได้แทบจะหมดอยู่ในขณะนี้ เพื่อชะลอกระแสการนำเข้าไปให้บรรเทาเบาบางลงไปได้ เมื่อนั้นคงมีแนวโน้มทำให้เชื่อมั่นได้ว่าการพูดว่า **ชุมชนเข้มแข็ง** ก็คงจะมีความหวัง แต่เราก็เข้าใจธรรมชาติได้ว่า ในด้านการเมืองมักมีแนวโน้มโฆษณาหาเสียง สร้างภาพหลอกประชาชนไปวันหนึ่งวันหนึ่ง โดยคิดว่าคนอื่นจะรู้ได้ไม่ถึง หากไม่เจตนา ก็คงหลงพูดไปเพราะความไม่รู้จริง

คนไทยส่วนใหญ่มีความรู้มากขึ้น แต่ไม่ได้หมายความว่าจรรู้เท่าทันสิ่ง
หลอกลวงซึ่งปัจจุบันนี้เต็มไปด้วยการโฆษณาชวนเชื่อ ทุกวันนี้หลายสิ่งหลาย
อย่างถูกเปลี่ยนแปลงมาเป็นเรื่องธุรกิจแม้แต่การจัดการศึกษา และการสอน
ธรรมะก็เริ่มสะท้อนภาพที่เป็นธุรกิจชัดเจนมากขึ้น

ลงได้เป็นเรื่องธุรกิจแล้ว จะหวังอะไรกับคุณธรรมและมนุษยธรรม ซึ่ง
เป็นอีกด้านหนึ่งและควรเป็นด้านพื้นฐานที่สำคัญให้สังคมและโลกอยู่ได้อย่าง
สงบสุข

การที่หยิบยกเรื่อง **ชุมชนเข้มแข็ง เข้มแข็งจริงหรือ?** ขึ้นมา
พิจารณาเขียนก็เพราะว่า เวลานี้สังคมไทยอ่อนแอเต็มที่ ยิ่งเป็นเยาวชนด้วย
รากฐานถูกทำลายเพราะอิทธิพลวัตถุ ซึ่งเป็นสิ่งที่เข้ามาสนองผลประโยชน์ของ
ผู้ใหญ่ แม้จะมีเหตุการณ์เยาวชนก่อจลาจลครั้งใหญ่ขึ้น ก็ยังคิดไม่ถึงถึง

คนที่ยึดติดอำนาจและวัตถุ หากได้พบการรวมกลุ่มของคนที่มี **ความ
เป็นไทแก่ตนเอง** อย่างแท้จริง ก็คงถูกหว่านแหหรือเป็นคนอวดดี เพราะ
เรื่องนี้คงต้องมองสองด้านที่สอดคล้องกันด้วย จึงจะเห็นได้ว่า **คนที่มีรากฐาน
จิตใจเป็นไทแก่ตนเองเท่านั้น** ที่จะเข้าใจและยอมรับอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเติบโต
ขึ้นมาสู่ความเป็นไทแก่ตนเองอย่างภาคภูมิใจ

สุดท้ายนี้ คงต้องฝากไว้เป็นคำถามให้คิดหาคำตอบกันเอาเองว่า
**ชุมชนเข้มแข็ง เข้มแข็งตามสั่งซึ่งได้รับสนองจากการสร้างผักชีโรยหน้า
หรือเข้มแข็งจากจิตวิญญาณที่อิสระของคนในชุมชนอย่างแท้จริง**
เพราะการสร้าง**ความเข้มแข็ง**ควรเกิดจากรากฐานจิตวิญญาณคน
ท้องถิ่น ซึ่งจำเป็นต้องใช้ความคิดทบทวนตัวเองให้ถึงที่สุด และ
จำเป็นต้องใช้เวลานานหลายสิบปี กับสภาพสังคมวัตถุนิยมซึ่งพร้อมที่
จะทำลายจิตวิญญาณคนอยู่ตลอดเวลา